

Mund- og klovesygeudbrud i Ungarn: Vigtige forholdsregler for danske mælkeproducenter

Udbruddet af mund- og klovesyge i Ungarn understreger vigtigheden af skærpet opmærksomhed på at tage de rigtige forholdsregler i danske besætninger.

Den 7. marts 2025 blev der konstateret et udbrud af mund- og klovesyge i en kvægbesætning på cirka 1.400 kreaturer i Győr-Moson-Sopron-provinsen nær byen Kisbajcs i det nordvestlige Ungarn, tæt på grænsen til Slovakiet og cirka 50 km fra Østrig.

Den smittede besætning er slået ned. Det samme er en besætning, som har haft kontakt til den smittede besætning. I skrivende stund er de veterinære myndigheder i Ungarn i gang med en grundig smitteopsporing for at forsøge at finde ud af, hvordan smitten pludselig er opstået på en bedrift i Ungarn.

"Lige nu kender vi ikke årsagen til smitteudbruddet i Ungarn," siger Erik Rattenborg, dyrlæge hos SEGES Innovation og en del af overvågningsteamet for smitsomme kvægsygdomme.

Vigtige opmærksomhedspunkter

Fødevarestyrelsen har udsendt en trusselsvurdering om risikoen for et udbrud af mund- og klovesyge i Danmark. Trusselsvurderingen er, at risikoen for indførsel af smitte i Danmark er lav. Alligevel er der ifølge Landbrug & Fødevarer sektor for Kvæg tre forholdsregler, der er ekstra vigtige at tage i øjeblikket.

"Først og fremmest er det vigtigt, at alle, der har deres gang på bedriften, overholder de skærpede karantæne-regler, hvis man har opholdt sig i områder med mund- og klovesygesmitte. I 48 timer efter hjemkomsten er det derfor vigtigt, at man ikke kommer nær kvægbedrifter," understreger Ida Storm, direktør for Landbrug & Fødevarer Kvæg.

En anden vigtig forholdsregel er at føre en detaljeret logbog over alle besøgende på bedriften.

"Dernæst er det vigtigt, at man fører logbog over besøgende på bedriften. Det er ekstremt vigtigt i

forhold til en potentiel smitteopsporing, at man gør sig umage og noterer alle besøgende ned," forklarer Ida Storm.

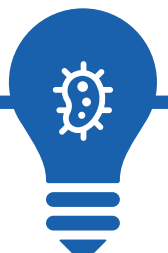
Endelig bør landmænd være særligt opmærksomme på transportmidler, der kører ind og ud af bedriften.

"Sidst, men ikke mindst, så anbefaler vi, at man bruger muligheden for at kontrollere, hvor de lastbiler, der besøger bedriften har været. Det kan man passende gøre gennem tjekvogn-app'en gennem i DANISH-ordningen," siger hun.

For at holde sig opdateret om smittesituationen anbefales det, at mælkeproducenter løbende følger både LandbrugsInfo og Fødevarestyrelsens hjemmeside, hvor nye oplysninger om sygdommens udvikling offentliggøres. En striks efterlevelse af forholdsreglerne kan være afgørende for at beskytte den danske kvægbestand.

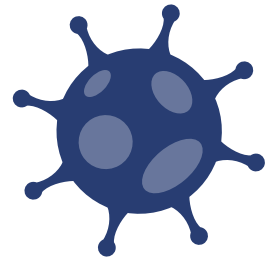
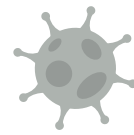
Sådan beskytter du din besætning

- **Overhold karantæne-regler:** Hvis du har været i et område med smitte, må du ikke have kontakt med kvæg i 48 timer.
- **Før logbog over besøgende:** En præcis registrering hjælper ved en eventuel smitteopsporing.
- **Tjek transportmidler:** Brug tjekvogn.dk i DANISH-ordningen for at kontrollere lastbilens ruter.
- **Følg myndighedernes anbefalinger:** Hold dig opdateret på LandbrugsInfo og Fødevarestyrelsens hjemmeside: www.fvst.dk

Nyt projekt fra Landbrug & Fødevarer Kvæg:

Indsatsen mod Salmonella Dublin intensiveres

Salmonella Dublin udgør fortsat en alvorlig udfordring for danske kvægbesætninger, men et nyt initiativ fra Landbrug & Fødevarer Kvæg skal hjælpe landmænd med at reducere smitten og sikre en sundere besætning.

Salmonella Dublin har i årevis været kilde til bekymring for danske kvægbrugere. Bakterien kan forårsage alvorlige sundhedsproblemer hos kalve og produktionstab for mælke- og slagtekalveproducenter. Dertil udgør Salmonella Dublin en risiko for folkesundheden, da mennesker kan smittes og det kan medføre alvorlig sygdom. I 2015 var omkring seks pct. af de danske kvægbesætninger registreret som smittede – i dag ligger tallet omkring 13 pct.

Nu har Landbrug & Fødevarer Kvæg iværksat et nyt projekt, der over de kommende tre år skal give landmænd bedre redskaber til at bekæmpe smitten.

"Vi ønsker at styrke landmændenes muligheder for at kontrollere Salmonella Dublin i deres besætninger ved at kombinere allerede kendt viden med anderledes praktiske tiltag," siger dyrlæge og projektleder for Landbrug & Fødevarer Kvægs projekt til bekæmpelse af Salmonella Dublin, Troels Løwig Larsen.

"Projektet er inspireret af den måde, Landbrug & Fødevarer Sektor for gris har arbejdet med bekæmpelse af PRRS."

Fokus på forebyggelse og management

Projektet bygger på en helhedsorienteret tilgang, hvor smittebeskyttelse, hygiejne og andre fokusområder i besætningen, såsom kalvehåndtering, spiller en central rolle. For at sikre et lokalt engagement bliver landet delt ind i områder, hvor fagpersoner hyres ind til at være tovholdere.

"Vi er nu der, hvor vi skal udpege ti projektområder, hvor vi rekrutterer tovholdere. Der vil blive rekrutteret en dyrlæge og en rådgiver, som begge skal være aktive i projektområdet, og så klædes de på til opgaven på en workshop, vi afholder," forklarer Troels Løwig Larsen.

Landbruget skal blive bedre til at sortere plastaffald

Landbruget skal allerede i 2025 genanvende 50 pct. af sit plastaffald. Du kan finde hjælp til sorteringen i nyt informationsmateriale fra Landbrug & Fødevarer og Miljøstyrelsen.

Bedrifter, der anvender plast i deres daglige produktion f.eks. i form af ensilage- og wrapplast, har pligt til at håndtere og sortere korrekt. Det vurderes at cirka 80 pct. af landbrugets plastaffald kommer fra kvægbruget.

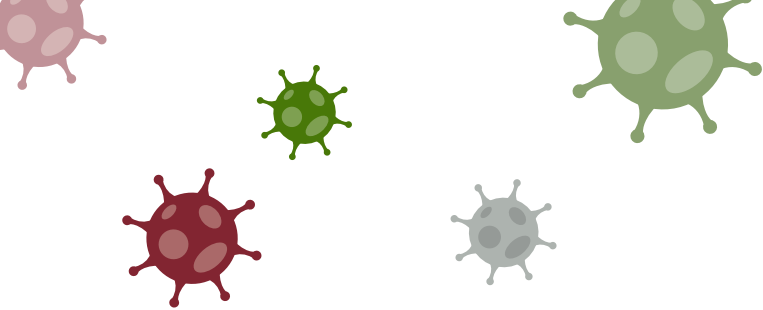
Øget tilsyn

Fra 1. januar 2025 blev der indført et styrket affaldstilsyn for alle virksomheder, herunder landbrug. Målet er at sikre, at sorteringskravene overholdes, så mere plast kan genanvendes. Tilsynet opdeles i to typer: administrativt og fysisk. Visse landbrug vil blive udvalgt til fysisk affaldstilsyn uden først at have gennemgået et administrativt tilsyn, eksempelvis dem, der allerede er underlagt regelmæssige miljøtilsyn.

For at hjælpe særligt kvægbruget i mål er der blevet afdækket en række barrierer for sorteringen af plastikaffald. Analysen viste, at kvægbrugene gerne vil sortere, men at de mangler viden og praktiske løsninger. Derudover er der store problemer med renheden af plastaffaldet.

Nyt informationsmateriale

Landbrug & Fødevarer har i samarbejde med Miljøstyrelsen udarbejdet informationsmateriale, der skal gøre det lettere at sortere de store mængder plastaffald.

"Vi kommer desværre ikke til at dække hele landet, men det er planen, at de erfaringer, vi gør os i løbet af projektet, kan udvides ud over de ti projektområder, vi arbejder i dybden med," understreger han.

Når formalia er på plads og tovholderne klar, vil de lokale kvægbrugere blive inviteret til et fællesmøde, hvor rammerne for indsatsen i lokalområdet bliver etableret.

"Vi gør en del ud af at involvere de landmænd, som ikke har salmonella. Deres interesse er at undgå at blive få salmonella inden for døren. Så det er superrelevant at sikre, at alle landmænd i området arbejder sammen om at bekæmpe salmonella," siger Troels Løwig Larsen.

Digital platform

Som del af projektet etableres læringsmiljøer for at udbrede viden om, hvordan man først og fremmest beskytter sin bedrift mod Salmonella Dublin, men også metoder til at slippe af med smitten, hvis man skulle være så uheldig at få den inden for døren.

"Vi kommer til at etablere læringsmiljøer – det kan være klassisk undervisning eller staldskoler – hvor vi får den genererede viden ud at virke på staldgangen. Samtidig skal der etableres en digital platform, hvor viden om håndtering af Salmonella Dublin skal samles og gøres tilgængelig," forklarer Troels Løwig Larsen.

Knækker kurven

De senere år er flere besætninger blevet smittet. Derfor er målsætningen med projektet, at kurven skal knække. Andelen af smittede skal falde.

"Vi skal have indarbejdet nye, rigtig gode rutiner omkring forebyggelse af salmonella. Og samtidig give landmændene muligheder og værktøjer til at komme af med smitten igen. Vi er dog ikke så naive, at vi tror, vi kan udrydde Salmonella Dublin i Danmark på de tre år, projektet løber. Men en reduktion i antallet af smittede besætninger tror vi er realistisk," understreger Troels Løwig Larsen.

Udover gode råd til sorteringen inkluderer materialet også flere plakater som f.eks. kan hænges op i frokoststuen, eller som kan sættes på indsamlingscontainerne. Plakaterne er tilgængelige både på dansk og engelsk.

Det er ifølge "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi" fra juni 2020 at landbruget er blevet pålagt at skulle sortere sit plastaffald, så 50 pct. af plasten genanvendes i 2025 og 80 pct. genanvendes i 2030.

Kampen om gården

Hvordan sikrer vi et godt generationsskifte i dansk landbrug? I webinaret Kampen om gården samler vi landbrugets stærkeste stemmer til en stor debat om ejerskifte, nye løsninger og vejen frem for dansk landbrug. Få eksklusiv indsigt, skarpe analyser og konkrete råd. I panelet er blandt andre LandboUngdoms formand Christian Orthmann og Anders Harck, der er mælkeproducent og formand for L&F Økonomi & Virksomhedsledelse.

Torsdag den 27. marts kl. 9.30-11.00

Webinaret er gratis, og du kan tilmelde dig ved at scanne QR-koden.

Gratis abortundersøgelser hos kvæg, får og geder i 2025

Fødevarestyrelsen fortsætter i 2025 med at tilbyde gratis undersøgelse af abortmateriale fra kvæg, får og geder. Ordningen giver mulighed for at indsende fostre og fostermembraner til laboratorieanalyse uden omkostninger.

Danmark har status som sygdomsfri for infektion med Brucella abortus, Brucella melitensis og Brucella suis hos kvæg, får og geder, og formålet med ordningen er at fastholde denne status. På laboratoriet bliver det bestemt, hvilke undersøgelser abortmaterialet skal gennemgå, og herefter indgår resultaterne i en samlet evaluering af baggrunden for aborten med henblik på at forbedre den fremtidige abortdiagnostik.

Resultatet af undersøgelserne

Efter undersøgelserne sender laboratoriet den samlede rapport til den relevante dyrlæge og til Fødevarestyrelsen. Resultaterne vil som udgangspunkt ikke blive sendt til besætningsejeren, medmindre der mod forventning skulle være mistanke om tilstedeværelse af en anmeldeligt sygdom – i så fald vil dyrlægen og besætningsejer blive kontakttet af Fødevarestyrelsen. Der kan maksimalt indsendes 3 gange pr. år fra samme CHR-nummer, men der må gerne indsendes flere aborterede fostre pr. besætningsproblem, da sandsynligheden for at finde årsagen til problemet er størst, hvis der laves flere undersøgelser fra samme udbrud.

Ved indsendelse er der en række krav, som skal overholdes. Læs mere ved at scanne QR-koden:

Gå efter høj kvalitet når du bestiller frøblanding til græsmarkerne

I år ser vi større prisforskelle end normalt på frøblandinger. Markedet for frøblandinger kan være svært at gennemskue, og derfor bør du passe på, at du ikke køber katten i sækken.

"Det plejer ikke at betyde det store for prisen, om du køber din frøblanding fra leverandør A eller leverandør B, da forskellen normalt ligger inden for 3 kr. pr. kg. Men i år ser vi op til det tredobbelte i prisforskel mellem leverandørerne, og derfor vil køberne naturligvis begynde at jage gode tilbud. Som køber skal du bare være opmærksom på, at du ikke går på kompromis med kvaliteten, da det kan koste dyrt på den lange bane" siger Torben Spanggaard Frandsen, Chefkonsulent i SEGES Innovation.

Når du sammenligner tilbud fra leverandørerne, er det vigtigt at forholde sig til, hvilke sorter der indgår i frøblandingen. Her kan man med fordel vælge en af de anbefalede blandinger nummereret 0-100, da det sikrer, at der kun indgår sorter, der har været afprøvet under danske forhold indenfor de seneste 10 år.

Kvalitet skal være førsteprioritet

"Der er så mange forskellige sorter og behov, så jeg kan ikke sige, at du bør vælge sort A, B, C eller D. Men jeg kan sige, at man som køber

skal gå efter høj kvalitet. Gå efter den bedste genetik og de sorter, der gennem forsøg har vist sig at være bedre end referencesorterne. Alle sorter kan i princippet klare sig okay, men det er kun de bedste, som potentielt kan give dig et rigtig godt udbytte," siger han.

Græsmarker skal gerne ligge i 2-4 år med et årligt udbytte på ca. 10.000 FEN pr. ha. Som et eksempel kan en udbytteforskel på blot 5 pct. med samme foderværdi medføre tabt indtjening på 500 kr. pr. ha årligt.

For at hjælpe dig med at tage det rette valg for din bedrift har SEGES Innovation samlet forsøgsresultaterne for sortsafprøvningen af græsmarksplanter i et regneark. På den måde kan du nemmere få overblik over, om en konkret frøblanding indeholder de bedste sorter.

Vidste du, at du kan registrere bluetongue-vaccinationer direkte i DMS?

Der er i øjeblikket mange kvægbrugere, der er i gang med at vaccinere deres besætninger mod bluetongue. For at sikre korrekt dokumentation kan du nemt og sikkert registrere vaccinationerne direkte i DMS – nederst i artiklen finder du en guide til at komme i gang.

"Mange kvægbrugere har allerede bestilt vaccinen, men under årets netop overståede Kvækkongres stod det klart, at flere ikke var klar over, hvordan de kunne registrere vaccinationen direkte i DMS", fortæller Johannes Frandsen, direktør for Livestock i SEGES Innovation.

Det er en vigtig funktion, fordi den ikke bare sikrer dokumentation, men også gør det lettere at dele oplysningerne med dyrlæger og rådgivere. Samtidig kan præcise data være afgørende, hvis der senere opstår behov for at dokumentere besætningens vaccinationsstatus.

"Det er afgørende, at vi får registreret bluetongue-vaccinationerne korrekt og rettidigt. Dels for at sikre, at alle dyr er beskyttede, men også for at vi kan bevare et præcist overblik over sygdommens udvikling. DMS gør det heldigvis både nemt og sikkert at registrere vaccinationerne," afslutter Johannes Frandsen.

Sådan registrerer du i DMS

I DMS kan du via "Min Liste" registrere mange dyr samtidig – en funktion, der allerede bruges til blandt andet fluebekæmpelse.

1. Find "Min Liste" under Listeadskifter
2. Vælg alle dyr eller udvalgte grupper
3. Når de udvalgte dyr er på listen, kan de alle overføres til behandling på én gang
4. Vælg bluetounge, vaccineret
5. Gem registreringer

Brug for en mere detaljeret guide? Find en step-by-step vejledning ved at scanne QR-koden eller ring til kundecenter på tlf. 70 15 50 15.

